

ARADUL

Epocile vieții noastre nu le înseamnă faptele vizibile, ci gândurile făcute cari, pe măsură ce înaintăm, ne însoțesc în drum.

REDACTIA și ADMINISTRATIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:		Pentru autorități și instituții	
150 Lei	1 An	250 Lei	1 An
80	6 Luni	140	6 Luni
40	3 Luni	70	3 Luni

In străinătate dublu.

Bancherii și profesorii.

Cetitorii noștri cunosc destul de bine aceste două categorii de factori sociali. Cei dintâi firi reci, ni cântăresc lucrurile și oamenii împă valoarea lor exprimată în bani; cei din urmă sunt educărilor copiilor noștri. Fiecare își are datoria sa în societate, bine distincte. Pe teren economic își dovedesc capacitatea cea dintâi, însă pentru făurirea mentalităților generațiilor viitoare ceștialți au capătul. De aceea dascălii profesorii se bucură pretutindeni de o considerație deosebită. În Japonia d. e. cea mai mare distincție pentru un cetățean, care a binemeritat pentru țară, e că i se conferă titlul de „institutor al poporului“, adică școlii al poporului. Vai de nația, care nu se grijește de educatoarea odraslelor lor!

Nu voim să facem nici-o comparație, între cele două categorii de oameni: bancherii și profesorii; nici să arătăm care e cea mai bună unora sau altora, și care dintre aceste două profesii sunt cele mai utile.

La alcătuirea bugetului Statului profesorii au fost nedreptățiți și prețiați. Aplicarea curbei li-a răsturnat situația materială și morală; iar plățile nepunctuale a lor, atât de necorespunzătoare, le răpește liniștea necesară mesiei lor de educatori; le răsturnă seninătatea, cu care trebuie să se prezinte în fiecare zi la catedră. Grijele materiale, obligațiile elementare față de familie lor, renunțarea la cele mai plăcute distracții și bucurii, — turbură sufletul, le încrețesc fruntea și le încarcă inima cu adevărată suferință.

Pe luni de zile nu și-au prins încă leafa, încât mândria lor de oameni a fost închinată. Sunt datori la băcan, la măgar, la brutar, la proprietarul farmaciei, la pantofar, și când paciența acestora a atins limita extremă, și-au prezentat. — Într'un caz întâmplat zile acestea, — prin directorii băncii, pentru amanetare la o bancă bănească, statul personal, li-a dat în regulă și ordonanța de plată neonorată de Administrația financiară, — oferindu-se să plătească dobânzi până la restituire, suma ce va binevoi banca să împrumute. Și acum sosim la cea mai grea parte: aceea bancă roșie a refuzat să le acorde împrumutul solicitat. Nu pomenim numele acelei bănci; pentru că nu știm sigur, că conducătorii se vor recunoaște, cetind în șire și vor da seama ce

faptă urâtă au făcut. Până era în activitate banca „Victoria“ și „Banca Centrală“ asfel de avansuri se plăteau fără dobânzi, — acum se întâmplă ceace arătăm mai sus, într'un timp de grozavă criză, când fiecare bun patriot și bun român are datoria să aducă toate sacrificiile, de care este capabil, indiferent de partidul politic din care face parte, — pentru stat, pentru țară!

Ne oprim aci pentru că argumentele de cari ar trebui să ne folosim pentru a ilustra monstruoșitatea refuzului pomenit, — ar fi de un efect moral și național românesc zdrobitor, iar noi nu voim să ne răsbunăm, — ci să completăm educația și a majorilor, atunci și unde găsim, că e nevoie.

Gazetarii unguri.

Sunt minunați gazetarii unguri în nebulia lor de ași asigura un tiraj cât mai mare. Titluri chilometrice menite a utrage vânătorii de senzații alternează într'o poetă disordine, toate conținând fraze umilate a căror înțeles nu se potrivește de loc cu textul următor tipărit cu litere mărunte. În timpul din urmă se precețea și la alte născociri. „Dela corespondentul nostru din Madrid“ „dela trimisul nostru special din Honolulu“ etc. totă subtilurile cari însoțesc de-un timp în oace și rile senzaționale, cuise din cine și ce ziar din străinătate.

Dar mai curios e felul cum sunt înformați acești gazetari improvizați despre evenimentele din țară. Căci să se știe, nici un gazetar ungur din Arad nu știe românește și astfel toate știrile din țară le culeg din isvoare de a treia mână. Asta firește că nu înseamnă a nu că țara cât mai des pe la București. Când ai bilet gratuit pe Cfr, de ce să te lipsești de plăcerile voiajului. Vă asigur însă că la acest voiaj să rezumă toată acțiunea lui de gazetar. Iar ca să nu se întoarcă cu mâinile goale, ei se îngrijesc și de noutăți, pe care le culeg în câte-o bodegă, la câte-o țuică, unde și-a dat întâlnirea cu câte-un atot știutor din gazetarii capitalei. Acesta firește, pentru ași bate joc de navitatea gazetarului ungur, care o rupe pe franceze, pentru a afla știri din București, se dedau uneori la colambururi, pe care au pe urmă să le plătească cetătorii din provincie. Astfel un ziar din Arad a venit într'o zi cu știri fantastice despre o pretinsă acțiune care se pregătește în capitală în vederea unei regrupări a partidelor politice. Aceste știri expuse pe trei coloane cu un lux de titluri și subtiluri conțineau năsbătii atât de bizare, încât ră mâneai umit de tupeul gazetarului care le debitează. Se vede că informatorul dela bodegă, văzând cu cine are a face, i-a jucat de data asta renghiul, ungurul nostru, făcându-l marș Afurisit mat sunt și gazetarii aștia din capitală!

Imprumutul a fost încheiat.

Miercuri seara, prefectura a comunicat zărelor locale următoarea telegramă oficială referitor la încheierea împrumutului.

Vă aducem la cunoștință că eri Marți la 10 Martie s'a semnat la Paris contractul de împrumut al Țării. Condițiunile împrumutului sunt foarte bune. Mult mai bune decât se putea spera în situația actuală, foarte grea a piețelor financiare din toată lumea. Suma totală a împrumutului este de 53 milioane dolari, adică aproximativ 8 și jumătate miliarde lei brutto. Cursul de emisiune 86%. Calculând după acest curs și scăzând cheltuielile emisiunii suma totală neto, va fi de cca. 7 miliarde. Din această sumă 1 și 1/4 miliard se va întrebuița pentru banca de regulare a datorilor agri-

cole și pentru încurajarea agriculturii. 1 și 1/4 miliard pentru șosele, iar restul pentru căile ferate și alte întrebuițări. Astfel este asigurată opera de îndreptare a crizei agricole și economice în vederea căreia, alte noi măsuri se vor găsi de guvern.

Dăm telegrama fără nici un comentariu, amintind totuși, că pe lângă cursul de emisiune de 86%, se mai percepe 5% comision, iar dobânda e de 7%.

Parte din zărele din capitală comentează favorabil încheierea împrumutului, atât în ce privește viața economică, cât și cea politică. O altă parte, susține că, condițiile în cari s'a încheiat sunt pur și simplu dezastruoase.

Când se vor cunoaște aceste condiții, vom reveni.

Programul d-lui prefect Constantin Dumitrescu.

La Arad mai scump ca la București. — Improprrietărea și exproprierea. — Salariile funcționarilor. — Problema drumurilor și autobuselor județene. — Chestiunea minorităților.

Marți după masă, Dl. prefect gerant al județului, C. Dumitrescu, inspector general administrativ, a convocat la D sa pe reprezentanții presei locale, cărora le-a ținut următorul expozeu:

Sunt călăuzit de cele mai bune intențiuni în ce privește administrația acestui județ, cu a cărui conducere am fost însărcinat.

Mi-am schițat un program de activitate pe care îl voi pune în aplicare numai decât, indiferent de voi sta în fruntea județului, o zi, o lună sau un an — și am credința că el va marca un început bun căci nu trebuie să uităm că sarcina mea este cu mult ușurată, căci eu nu sunt un Prefect politic — ci numai un Administrator al județului, așa că mă voi devota cu desăvârșire numai acestor preocupări și voi sta la dispoziția administrațiilor mele, pentru a-i ajuta și îndruma pe cele bune.

Astăzi m'am prezentat Dlui Director Ministerial Sever Bocu, căruia i-am expus intențiunile mele și sunt mulțumit că D-sa le-a împărtășit, acordându-mi toată încrederea și dându-mi mâna liberă, în sensul ca pe lângă atribuțiunile speciale de Prefect al județului să-mi pot exercita și atribuțiunile ce legea mi le dă în calitate de Inspector Gral Ad-tiv, ca organ de îndrumare și control, asupra administrațiilor județului și a municipiului.

La Arad viața e foarte scumpă.

Voi solicita Dlui Dr. Luțai primarul Municipiului și onoratului Consiliu comunal o conlucrare cât mai întinsă, pentru a realiza unele îmbunătățiri ce trebuiesc de adus și vom cerceta cauzele cari fac viața atât de scumpă în

acest oraș, unde materia primă este foarte eficientă — vă voi da un exemplu și anume am auzit că o sticlă de sifon se vinde în Arad cu suma de 10 Lei, când la București el se obține cu maximum 3 lei — și nu uităm că fabricile de acid carbonic sunt numai la doi pași de Arad.

În județul Arad nu s'a făcut improprrietărea.

În altă ordine de idei, Vă încunosc tințez că o altă problemă care mă preocupă, în gradul cel mai înalt este chestiunea improprrietărilor.

Spre marea mea surprindere, am constatat — din situațiunile ce Dl. Inspector General al Cadastrului din Timișoara, Dl. Inginer Cucu, mi le-a prezentat pe care i-am vizitat personal la Timișoara și cu care m'am întreținut timp de o oră — că acest județ a fost cu totul oropsit, în ce privește măsurătoarea și implinirea celorlalte operațiuni cari să desăvârșească aceasta problemă, așa Vă rog să aflați că din 225 comune câte are județul Arad, nu s'a făcut improprrietărea de cât numai în 37!

Pentru anul curent vom avea la dispoziție o sumă însemnată, pe care am toată nădejdea de a o spori până la circa 10.000.000. și cu care vom realiza abia jumătate din operațiunile de măsurătoare.

Răul va fi îndreptat.

Inceputul îl vom face în cel mult 2 săptămâni — adică cum se va ridica zăpada, vom avea aci în județ un domn inginer pe care Dl. Inspector General al Cadastrului mi l-a desemnat și pus la dispoziție, care va începe ri-

(urmarea pe pagina 5-a)

Religioase — Culturale.

Venindu-și întru sine...

O legendă spune, că un oraș înflorit, de pe malul unui lac, a fost cuprins de valurile răsvărite ale apei și țărât cu totul în adâncimi. Dar din vreme în vreme, în serile liniștite ale unor Dumineci de vară, se aud clopotele bisericilor, înălțându-și glasul din adâncuri. Atunci pescarii dela fărâș vâlesc lin, cu respirația oprită și ochii li se umezesc de lacrimile duiosiei. Odată se va ridica iarăși orașul și oamenii vor alerga la biserică, să înalte doxologie...

Biet drumeț în această viață, nu se aseamănă sufletul tău unui oraș scufundat? Nu i s'a răpit și lui pacea și fericirea de valurile înviforate ale vieții? Și deasupra lui se alungă acum undele repezi ale păcatelor, biciuite de patimi și pasiuni, încât numai rar, în clipe de liniște, se mai aud oftările conștiinței sufocate, ca un tainic glas de clopot, ce se desprinde din adâncul inimii.

Nu cumva ești și tu unul din ceieși și-au scos partea de moștenire dela casa părintească, și-au luat zestrea sufletească și au plecat în largul lumii, cu gând de a scăpa de tutelă, sustrăgându-se ori căruia control incomod, ca acel *fiu rățâcit* din pilda biblică. Libertatea e un neprețuit bun al vieții, dar numai alături de o minte disciplinată, de o voință fermă și de simțuri ordonate. Altfel, cine se lasă răpit de glasuri de sirenă ademenitoare, ușor ajunge pe povârniș și scoboară repede pe scara desmățului, asemenea celui care și-a pierdut, ce a ajuns păzitor de porci...

De cumva se aseamănă starea ta de rob al patimilor și destrăbălărilor cu starea fiului rățâcit în altă țară, nu te sîi să-l urmezi și pilda de reculegere și de *întoarcere la Tatăl*. Dumnezeu este dragoste și milostivire, „îndurat și milostiv este Domnul, îndelung răbdător și mult milostiv“, nu vrea moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă și să fie viu. „De vor fi păcatele voastre ca mohoreala, ca zăpada le voui albi și de vor fi roșii ca purpura, ca lăna le voui albi“. Dumnezeu urește păcatul; nu și pe păcătos, căruia, când se întoarce, îi lasă în cale ca fiului rățâcit (Luc. 15, 11) Mariei Magdalenei (Luc. 7, 47;), vameșului (Luc. 19, 9;), lui Petru (Luc. 22, 61;), tâlharului pe cruce (Luc. 23, 43;).

Gata de primire părintească este Domnul. Dar pornirea, inițiativa trebuie să vină dela om. Cu voia ta liberă te-ai rupt de Dumnezeu și te-ai alipit de făpturi, creaturile Lui. Și tot așa trebuie să-ți deslipești inima de făpturi, ori cât de dragi ți-ar fi, să te reculegi, să te convertești, să-ți *viu în tine*, să-ți zici ca un fiu rățâcit: „*scula-mă voui și mă voui duce la Tatăl meu*“. Așa s'a întors și acela din străini, din țara uscăciunii, a foametei, a sărăciei, a sclaviei, a desonoarei...

De sigur i-a trebuit o sforțare eroică, ca să ia hotărârea de întoarcere. Luată odată, Duhul lui Dumnezeu, Duhul sfânt, strămtorat într'un unghet al ființei omului, iasă în largul vieții lui, îl ridică pe aripile Sale și-l duce la Tatăl, Care nu numai iartă, ci face ospăț; căci mare bucurie se face în cer pentru un păcătos, care se întoarce.

Ce te împiedecă să apuci drumul întoarcerii, să-ți zici: *oreau* și trebuie să urmez o altă cale decât cea de până acum, calea dreaptă, fără coti-

turi, fără șovăieli și fără lăndăliri? Mîntea ușoară, care-ți șoptește să nu nu iai prea tragic viața? Nu te amăgi. Orice păcat scormonește rane vechi, și face mai îndrăzneală patima care sfârșește prin a te arunca în situații de rușine și de ocară. Frica de greutatea ce vei întâmpina? Ruperea cu trecutul și convertirea la o nouă viață e desigur, o grea problemă. Dar nu imposibilă, dacă ești animat de voință tare. Te oprește mândria, falșa rusinare? Adevărat mândria își are rădăcini adânci în firea omului. Biserica o înșirue între cele 7 păcate de moarte. Și se ține cu îndărătnicie. Dar tocmai de aceea, vrând să se pună slavilă în calea *întoarcerii*, dă-i năvală, ca să o înlături, știind doară, că mândria e soră geamană cu prostia. Și nu te vei lăsa dominat de aceasta. De aceea nu te vei împiedeca de gândul: Ce vor zice oamenii, prietenii, și mai ales tovarășii de până acum?

Și cum să urmezi? N'aslepta să ajungi, ca să te părăsească prietenii, tovarășii. Ei să te lase singur. Ci retrage-te însuși, cu un ceas mai de grabă. E vremea postului, vremea pocăinței, vremea harului prielnic unei retrageri în singurătate liniștită, pentru a sta de vorbă cu tine însuși. De când n'a stat sufletul tău de vorbă singur numai cu Dumnezeu? Poate nici odată, liniștit și pe îndelete, ci numai pe apucate, printre mîile de preocupări ale vieții. Nu ne lăsăm inima să se reculeagă, n'are timp să-și ia seama, fiind mereu în frământare; nu se mai recunoaște pe sine și se înstrăinează mereu... măcar „inima noastră este neliniștită până nu se odihnește în Dumnezeu“ (sf. Augustin).

Omul legat de ale lumii rar se ocupă de sufletul său. Gândurile lumești îi pun căluși grele, mintea nu se adâncește în cugetări spirituale, voința e frândavă, când ar trebui să facă o sforțare și simțurile îl robesc cu totul.

Chemările duhovnicești, ale întoarcerii la Domnul, nu pot răzbi la suprafață printre valurile unei vieți șgomoloase; ci numai în cvasuri de liniște și pace a sufletului. În colțul tainic al inimii afli pe Dumnezeu, nu în piața lărmuitoare a lumii.

Convertirea la o nouă viață în Hristos, trebuie să fie temeinică și statornică. Și convertirea superficială, trecătoare și aparentă se pare că face pentru moment, ceea ce se cere pentru o împăcare cu Dumnezeu. Dar neavând putere de progres, recade repede în starea dinainte. Pe când convertirea temeinică, adevărată și durabilă, rupe complect cu trecutul și se întoarce cu hotărâre de a face totul pentru unirea cu Dumnezeu; se folosește de toate mijloacele de îndreptare; cu stăruință și cu răbdare dă *satisfacție*, când este obligată. Și nu se animează numai de dorul păcii prezentului, ci îmbrățișează, cu aceeași râvnă, și viitorul cu toată importanța, pe care o are pentru mîntuirea sufletului. Căci are în vedere numai voia lui Dumnezeu și însănătoșirea sufletului, chiar dacă trebuie să mărturisească cu fiul pierdut: „Tată greșit-am la cer și înaintea Ta; nu mai sunt vrednic să mă chem *fiul* Tău. Fă-mă, ca pe unul din *argații* Tăi...“

Ești tu animat de duhul unei astfel de convertiri?

Conferințele dela Palatul Cultural.

Prof. univ. Alexandru Lapedatu: O alianță româno-maghiară la 1859.

Această pagină din istoria neamului nostru este bine să fie cunoscută publicului, întrucât aceasta a fost singurul moment când cele două popoare în antagonism milenar se pare a se fi înțeles în vederea unei acțiuni comune de ordin politic. Pe de altă parte însă desfășurarea evenimentelor cu prilejul acestei convențiuni ne arată că conducătorii neamului nostru au fost hotărâți încă de atunci de-a nu prejudicia cu nimic asupra posibilității de realizare a idealului nostru național.

Revoluția din 1848 a atras atât pe Români cât și pe Maghiari. Deși ambele aceste popoare urmăreau același scop, idealul de-a deveni state independente, ele totuși nu s'au înțeles, luptând unul împotriva celuilalt. Încercările unor ideologi cum a fost Bălcescu, de-a apropia pe Români de Unguri în vederea unei acțiuni comune pentru salvagardarea intereselor identice ale celor două popoare, au dat greș. Bălcescu a trebuit să recunoască zădărnicierea acestei încercări, în fața înverșunării care a animat totdeauna aceste două popoare unul față de celalalt.

După înăbușirea revoluției din 1848, absolutismul în Austro-Ungaria și reacționismul rusesc în principate, au creat ambelor popoare aceeași situație politică. Au urmat atunci emigrațiunile. Vedem pe atunci în Franța emigranții tuturor popoarelor neîndreptățite, români, unguri, poloni etc. Aceștia căutau să facă cunoscută opiniei lumii cauza dreaptă a nației lor, să câștige pentru această cauză cercurile politice ale țărilor apusene, și mai ales, să urmărească deaproape evenimentele politice externe pândind momentele prielnice pentru realizarea ideilor lor. Emigranții și-au ales Franța, întrucât prin proclamarea lui Napoleon al III-lea de împărat, acesta devenise arbitru politic european și protectorul națiunilor cari luptau pentru libertatea și independența lor națională.

Astfel se aflau în față emigranții unguri (în frunte cu Kossuth) cu emigranții români: (frații Brătieni, Golescu etc). Acțiunile emigranților români din epoca aceasta constituie totatătea pagini frumoase din trecutul neamului. Căutând prin toate mijloacele să facă cunoscută problema românească, ei arătau că înființarea unui puternic stat dunărean este o necesitate de ordin european. La fel emigranții unguri încercau să convingă cercurile conducătoare ale politicii europene, că un stat maghiar independent ar servi interese generale. Preocuparea de frunte a tuturor a fost firește pândirea evenimentelor politice externe prielnice pentru traducerea în față a acțiunii lor. Români au găsit acest prilej în rasboiul Crimeii, legând de acesta soarta patriei lor. Tendințele Rusiei de-a stăpâni gurile Dunării și strămtorile Dardanelor, lezau interesele generale ale celorlalte puteri europene. De aci solidarizarea Francezilor Englezilor și a Piemontezilor cu Turcii împotriva Rusiei. Acesta a fost un moment binevenit pt. înființarea statului român pe care-l văseau emigranții. Români au vrut să participe la acest război, dar Turcii s'au opus, neadmițând ca un stat vasal să ia parte la război. Nu mai puțin a împiedecat participarea și Austria.

Dacă n'am putut lua parte la acest război, emigranții români au isbutit totuși ca la încheierea păcii dela Paris 1856 să se pună și chestiunea principatelor dunărene. În memoriile prezentate atunci pentru înființarea statului român modern, memoriile care prezintă opera a două generații, ce cereau următoarele 4 puncte.

1. Garantarea autonomiei.
2. Regim constituțional.
3. Unirea principatelor.
4. Dinastie cu principe străin.

Prin tratatul dela Paris principatul românesc scapă de sub protecția rusescă, fiind pus sub protecția colectivă a celor 7 mari puteri europene. Tot atunci s'a dispus ca cererile de precis formulate de către emigranții români, să fie controlate de către vanurile ad hoc, a căror convocare fost deasemeni hotărâtă de către tratatul dela Paris. Evenimentele care precipitat în principate după acest tratat, sunt prea cunoscute pentru a stărui asupra lor. Ele înseamnă o plectă victorie a cauzei românești, prima etapă spre realizarea idealului nostru național integral. Partea din această glorie revine de sigur triumfulor emigrații în Franța, cari au simțit realității, au știut până una meargă cu pretențiunile, singura lor țară deocamdată fiind înființarea unui puternic stat românesc.

În același timp emigranții unguri teptau și ei momentul care să le lesnească realizarea planurilor lor. Momentul li se oferă în 1859, izbucni războiul între Austria și Franța. Acest război fu pregătit de Piemontului Victor Emanuel, care nu renunță o clipă la gândul de-a isgoni austriacii din Italia și a realiza o politică a peninsulei. Iar același timp se puneau toate la cale pentru reușita unei fu energicului bărbat de stat Cavour, faimosul ministru al lui Victor Emanuel, care isbuti să câștige rezultatul lui Napoleon pentru cauza Cavour convins că scopurile următoare de Italia ar putea fi favorabil alinate prin o revoltă în Ungaria, a în înțelegere cu emigranții unguri și Teleki. Kossuth a fost chemat în țară care văzând seriozitatea acțiunii să ia toate măsurile de precauție, pentru reușita ei. Astfel în trevederile avute cu Cavour, Kossuth a cerut o acțiune războinică în Ardeal prin intervenția armatei franceze, în înțelegerea cu Cuza și Mihail, prin novici domnitorul Sârbiei pentru câștiga astfel pentru succesul acțiunii pe cele două principate învecinate. Deși Cavour a întrevăzut greutățile alizării acestor planuri și Napoleon a ținut să nu se angajeze cu nimic în privința lor, totuși s'a făcut înțelegerea ca Kossuth să se ducă în Anglia, întru a obține neutralitatea guvernului englez, iar Kapka să se înțeleagă cu Cuza asupra acestor mișcări. Astfel Kossuth a fost încununată cu succes, iar Kapka a isbutit să încheie cu domnitorul principatelor românești convenția militară din 1859, care avea a aprovizionările de război în vederea acțiunii din Ardeal, asigurându-se în schimb Românilor cel puțin un efectiv sprijin din partea Ungurilor întru ocuparea Bucovinei. Și Domnul era convins că din Transilvaniei această convenție nu fi executată, s'a încheiat și o convenție politică având la bază următoarele principii:

Încetarea vechilor ostilități între 3 popoare (Români Sârbi și Unguri). Egalitatea drepturilor, armată cu respectarea limbei fiecărei națiuni și libertatea cultului, și convocarea nărilor naționale pt. autonomia Ardealului. (urmăre în No viitor.)

OCAZIE RARĂ

Mașină de tăiat hârtă pentru tipografi moș Krause Nr. 50., foarte ieftin se poate obține

D-l Teodor Șirian
Micalaca,
Str. Păstorului Nr. 2.

Un concurs de frumusețe cu tâlc. Condamnabila complicitate a unor Ro- mâni, la propaganda iredentistă maghiară.

Revista „Szinházi Élet“ (viața teatrală) din Budapesta a hotărât anul acesta organizarea unor concursuri regionale de frumusețe în orașele Arad, Oradea, Cluj, Satu-mare, Tg.-Mureș și Timișoara, pentru alegerea unei „Miss Transilvania“. Ciudatele concursuri sunt aranjate de către un comitet organizator pentru toate orașele, cu ajutorul unui ziar local respectiv. Debutul lor s'a făcut la Arad de către ziarul „Aradi Közlöny“, care a ținut concursul pe ziua de 7. III-931 ora 9 (21) în sala restaurantului „Crucea Albă“, fiind viu comentat atât de public cât și de presa locală (chiar cea minoritară). Intrigați de faptul că o revistă din afară granițelor țării noastre și mai ales din Ungaria) își extinde activitatea tocmai asupra Transilvaniei, ne-am adresat chiar ziarului aranjor Aradi Közlöny și din conversațiunile avute cu reprezentanții săi, rezultă următoarele:

Ce spun reprezentanții ziarului Aradi Közlöny?

Nereușindu-i a organiza astfel de concursuri pe teritoriile celorlalte țări succesore ale fostei monarhii, revista budapestană Szinházi Élet și-a permis anul acesta să le încerce și în Transilvania, din motive pure de propagandă maghiară. În acest scop se folosește de cele mai șoviniste mijloace, atât în ce privește persoanele comitetului organizator cum sunt de exemplu Forrai și Darvás, cât și a ziarelor prin care țin concursul cum este de exemplu ziarul Aradi Közlöny, despre care se știe că în anul 1916 cu ocazia intrării României în război, epuizase toate invectivele vocabularului maghiar (atât de bogat în expresii triviale) la adresa noastră.

Condamnabilă complicitate a unor români la propaganda iredentistă maghiară.

Pentru a masca scopul urmărit, acest ziar a căutat să atragă în cursă câteva persoane onorabile române, anunțându-le spre reclamă — că face parte din juriul examinator. Acestea însă dându-și seamă de scopul ce-l urmărește revista Szinházi Élet, au refuzat să participe. Acest refuz punându-l în derută, față de angajamentele ce și le luase și de felul cum se lansase, ziarul Aradi Közlöny s'a văzut silit să-și aroge titlul de inițiator

torul acestui concurs, pretextând că revista Szinházi Élet, în care au fost publicate fotografiile candidaților și care de fapt a și acordat cele mai însemnate premii, este numai un mijloc de reclamă. În felul acesta numitul ziar a reușit să obțină complicitatea la scopul lor infam, a câtorva Români cari s'au făcut coade de topor, primind a face parte din juriu și facilitând astfel propaganda maghiară în aceste locuri. Numele lor este bine să fie cunoscut de toți Români, cu atât mai mult cu cât și ziarele minoritare au găsit că trebuie să le publice. Acești rătăciți sunt: Dr. Silviu Moldovan fost prim-președinte de tribunal, Dr. Anghel Ștefan fost primar al Municipiului, Constantin Popa consilier cultural, inginer Ferician și Minișan Cornel. Nu mai puțin demne de disprețul tuturor Românilor sunt și D-șoarele Octavia Tămășdan și Ileana Pântocan, cari în timp ce la concursul românesc de frumusețe din anul 1930 s'au obținut, au găsit de cuviință să participe în schimb la concursul de frumusețe ungueresc, atrase de mirajul premiilor.

Plimbarea „misseilor“.

Inconștiența acestor slabi de ingeri a fost răsplătită de către Unguri cu alegerea ca „Miss Arad“ a d-șoarei Tămășdan, care a crezut că-i face cinste să colinde în ziua de 8. III. 931 diferite localități ca o paită, încadrată între (4 dame de curte“ (unguroaice), continuând astfel rușinea din ajun.

Ce scrie ziarul „Reggel“?

Spre a nu fi acuzat de patimă invoc în sprijinul afirmațiilor mele articolul relativ din ziarul minoritar local „Reggel“ No. 54 cu data de 7. III. 931, din care rezultă toate cele mai sus arătate și este suficient să reproduc propozițiunea din acel articol scrisă cu litere de caracter deosebit „A budapesti Szinházi Élet Miss üzletének hálozatát Erdélyre iskihiterjesztette“ (revista budapestană Szinházi Élet și-a inițiat mrejele afacerii sale cu Miss și în Ardeal), care mă dispensează de orice altă justificare. Fără a scuza atitudinea persoanelor mai sus indicat o mare vină au și autoritățile cari au tolerat acest concurs pe care Ungurii nu l-ar fi permis.

A. Cioculescu

Inginer Agr. Nicolae Popescu: Ocrotirea Paserilor în Agricultură.

Sub titlul de mai sus, directorul Camerei agricole din Arad ne-a dat o broșură de propagandă, deschizând drum prin aceasta într-un domeniu virgin încă în țara noastră.

Prin imagini instructive și suficient text explicativ d. Inginer Popescu ne prezintă pe 40 pagini de hârtie superioară tipărite atrăgător, o problemă de capitală importanță pentru inițierea maselor în cultul Naturii Bineînțeleș, d-sa privește neamul păsăresc sub aspectul lui de aliat al omului în serviciul agriculturii, însă această indicație deși pornită din interes material, ea te fură pe neobservate în sferele superioare de contemplare artistică a sublimului din Natură.

În întâiul capitol, se vorbește despre necesitatea și importanța ocrotirii paserilor folositoare. Un desen sugestiv ne arată că: o pereche de pițigoi cu sporul ei distruge anual cel puțin 120 milioane ouă a diferitelor insecte — sau 75 kg insecte vii, — sau 150 mil omizi. Bazat pe experimentările făcute în străinătate, verificate și prin observările întreprinse personal în județul nostru, paserile sunt clasificate în: folositoare, neutre — când folosul și paguba se egalează — și vătămătoare.

Capitolul al doilea ne arată cum să ocrotim paserile, stabilind intervenția omului în: protejarea incubării, atât a clocoțoarelor în scorburi, cât și acelor în liber; hănirea în timpul ibernării și apărarea lor în contra inamicilor. Imaginile reprezintă figuri de cuiburi artificiale și modele de instalațiuni pentru hrănire. Nu gerul ucide paserile, ci lipsa de hrană.

Paserile răpitoare atacă cu predilecție bărbătușii, probabil pentru penajul lor mai pompos, eliminând prin aceasta prisoșul dăunător. Dușmanul cel mai primejdios e mamiferul: căci pisica, jderul, nevăstuica, atacă mai mult femeiușca, ouăle și puii din cuiburi.

În cap. III. se adresează publicului făcând propuneri pentru introducerea în școli preocuparea de ocrotire a paserilor folositoare, iar în cap. IV. ne dă o prețioasă nomenclatură a pa-

serilor, indicând pe lângă termenii tehnici latinești, și numirile populare.

Lucrarea se încheie printr-un decalog și prin textul legii din Germania pentru ocrotirea paserilor folositoare. Ca anexă avem o bogată bibliografie germană și maghiară a operelor de specialitate.

O pledoarie caldă în favorul minunatelor făpturi înaripate, se sintetizează în decalogul, din care extragem în mod arbitrar următoarele idei:

Fie-vă milă de paseri, căci ele au chiar destui dușmani, afară de om.

Inovați a iubi și a cânta dela pasere pentru că dragostea de femeiușcă a paserei e sublimă, pentru că paserea părinte care-și crește puii se sacrifică până la infinit și pentru că cântecul paserilor este muzica cea mai admirabilă, care acompaniază pornirea celor mai profunde sentimente pe primăvară.

Paserea insecticidă este muncitorul gratuit al agriculturii.

Ridică arma numai asupra paserilor cari se pot vâna conform legii, dar nu lua în țintă paserile nevinovate, pentru că sunt de ajuns exemplarele din natură și din muzee, și nu-i neapărată nevoie ca ele să sporească și colecția personală.

Dacă cocoșul de munte, bătlanul, șoimul, vulturul, sau vreo altă comoară nobilă a naturii pornită pieirii, o va aduce spre tine aripa-i oscilatoare: stăpânește-ți pasiunea de vânător și renunță la splendidul trofeu, iar în loc de a trage cu arma, salută cu onor paserea princiară, pentru că posteritatea târzie, să-ți admire gestul generos față de acest decor atât de apreciat al ornitologiei omenești.

* * *

Pădurile statornicesc clima fericită a unei țări, menținând umiditatea, temperatura potrivită și atmosfera vecinic oxigenată; paserile curățesc aerul de miliardele de insecte, deci: Omul, trebuie să trăiască în bună pace cu pădurile și cu paserile. E implacabilă poruncă a Naturii, — și, vai de acel popor, ce strică legile Firi!

Tr. Mager, prof.

Inițiative îmbucurătoare.

Aveam pe birou în fața mea, penultimul număr al ziarului Aradul, iar articolul „Pâinea noastră cea de toate zilele“ strecurând suspine neputincioase le transforma mai apoi în tăcerea tănică ce înconjoară extazul, gândurile se îndreptau spre depărtări în carul — socoteam își va pierde urma chestia desbătută în cuprinsul lui, înmulțind astfel capitolul strigătelor zadarnice. Și n'a fost așa. Cel din urmă exemplar își face cinste de a ridica prin condeiul Dlui ing. R. Cărpinișan un răspuns și o inițiativă, care dacă nu se va realiza acum sau mai târziu, imposibilitatea tuturor a făcut front comun în contra a-tot ce trebuie înfăptuit. Dar cred că efortarea trecută mână în mână vă face posibilă manifestarea tuturor oamenilor de vorbe și fapte identice, munca lor va ridica pe temelii puternice ca'n tre.ut, farul granițelor de vest a cărui rază vor radia cu atât mai bogată lumină, cu cât, acțiunea va necesita eforturi mai uriașe. Că posibilitățile fiecăruia sunt mărginite după împrejurările zilelor în care trăim e arhicunoscut, totuși multa efortare va

suprima din toate părțile câte ceva pentru realizarea cotidianului românesc așa cum îl dorim cu toți — al tuturor. Din alt punct de vedere, nici nu se mai putea întârzia cu strigătul, doar e vizibil tuturor multiplele mijloace, eforturi supraumane la care recur cu toți în jurul nostru, orice manifestație a lor lasă searbădul ecou „că există“, iar la noi în afară de cele două asociații cu nume simbolice „Infrățirea și Astra“ compuse din oameni de mare suflet, nu se observă nimic. Să sperăm că în sfârșit se va răspunde vâlcărelilor vecine cu o contra manifestație demnă de elita acestui oraș. Dacă multe făpturi ca Dl. Tovie și Dl. ing. R. Cărpinișan vor trăsători căile destul de accidentale pentru a face să fie auziți nu se poate, nu se poate ca glasul să se piardă în pustiu... Ar fi prea mult...

Ionel Agrișan.

P. S.

Din parte-mi subscriu și țin la dispoziția Dlui președinte a Asociației „Infrățirea“ suma de 500. Lei costul unei acțiuni care poate fi ridicată ori când.

PARDESILE ȘI HAINELE de PRIMĂVARĂ

N. 148 2-10

le vopsește și curățește

str. Brătianu No. 11 **KNAPP** str. Episcopul Radu 10

Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate

IULIU CSAKY și-a mutat atelierul de gravor, pregătit sigiliu, medalii și insigne, din str. Alexandri No. 5, în str. Brătianu No. 9, cerând și pe mai departe prețiosul concurs al marelui public.

No. 161. 1-6.

Moratoriul Băncii „Victoria“ Buletinul politicii interner

Săptămâna trecută a fost o săptămână mai bună; subscrierea moratoriului a înaintat mult, dar totuși nu a dat progresele dorite.

Intellectualii, cari au luat parte la consfătuirea convocată de dl. Dr. Ștefan C. Pop, sau care au aflat de ea din ziare, s'au pus pe lucru, încât dacă vor continua cu aceeași stăruință, credem, că se va ajunge rezultat bun.

La Pecica:

Dl. Pretor Dr. G. Drăgan, a convocat din proprie inițiativă pe deponenții băncii „Victoria“ la o consfătuire, pe ziua de Marți la 10 crt. La aceasta invitate au răspuns un număr foarte frumos de deponenți, și ca urmare s'au și semnat mai multe declarații de acordarea moratoriului. Comitetul deponenților, care nu avusese știri de aceeași consfătuire, convocase și el deponenții pecicani pentru ziua de Miercuri 11 crt. la o altă consfătuire, la care deasemenea au luat parte mulți deponenți, în frunte cu dl. părinte Dr. I. Popescu. Din partea Comitetului deponenților au fost trimiși dnii Dr. Ștefan Anghel, fostul primar al orașului Arad și Brutus Păcurariu, prim-secretarul Camerei de Comerț și de Industrie. Ambii au dat lămuriri celor de față, în urma cărora deasemenea s'au semnat mai multe declarații de moratoriu.

Alte consfătuiri:

Văzând Comitetul deponenților, cât de necesare sunt aceste consfătuiri, în cari pot fi lămurii deponenții prin graiu viu asupra tuturor chestiunilor, care îi interesează în legătură cu depunerile lor, — a hotărât să le continue, trimițând pretutindeni delegați de ai săi, unde li se vor cere acest lucru, — pentru că după cum am aflat și'n Pecica sunt speculanți, cari folosindu-se de situația strâmtorată a unor deponenți le fac oferte pentru a le cumpăra depunerile cu jumătate valoarea sumei arătate în livret.

O scrisoare ciudată:

Am primit la redacție între scrisorile de încurajare, pentru lămurirea deponenților, și o scrisoare, prin care suntem muștrați că de ce îndemnăm lumea să dea un nou moratoriu, când între deponenți sunt, ca și celce semnează aceea scrisoare, mulți, cari „abia așteaptă sfârșitul moratoriului prim, pentru ca luându-și banii să grăbiască la un sanatoriu să-și caute sănătatea sdruncinată.“ Ni se mai spune că „subscrierea moratoriului ar fi egal cu moartea omului, care-și tale singur creanga de sub picioare.“ Scrisoarea e semnată cu numele Ambrosie Gașpar, și e dată din Arad. Am predat-o Comitetului Deponenților, ca să-i răspundă, dar ni s'a înapoiat cu observarea, că ne arătându-se în ea adresa autorului ei, și cum între deponenții băncii nu figurează nimeni cu acest nume, — să răspundem noi în ziar persoanei care se ascunde sub acel nume împrumutat.

Răspunsul nostru:

Iată, ce-i răspundem noi lui Ambrosie Gașpar:

Te înșeli amar crezând că deponenții cari nu semnează moratoriul nou, își vor primi la 1 Mai banii. Dacă ar fi așa, nu am plicțisi cetitorii noștri cu dări de seamă despre mersul subscrierii moratoriului. Iar Comitetul deponenților nu ar risca să se expună pentru reușirea lui. Vă declarăm încă odată, că banii deponenților numai așa se vor putea salva (mântui) dacă se dă moratoriul cerut. Banii Dvs. depuși la banca „Victoria“ sunt dați împrumut la țărani, meseriași și negustori, iar azi, când tuturora le merge atât de rău, pe aceștia înzădar îi va constânge banca să plătească datorile, că ei nu vor putea plăti; iar dacă le scoate averile la licitație nu-i cine să le cumpere, nici pe lângă prețurile scăzute de azi. Banca a și încercat acest lucru, pentru că a voit să Vă plătească la 1 Mai depunerile tuturor celor lipsiți. Dar forțând (silind) încassarea împrumuturilor date a făcut o mulțime de procese, și la licitații a trebuit să cumpere singură averile datornicilor, încât azi are un capital de mai multe zeci de milioane Lei increment în averi, neproducătoare de venit, ba a căror grijire și păzire costă alți bani, plătiți fără folos.

Ne mai despart numai câteva săptămâni de 1 Mai, când apoi cetitorul nostru zis Ambrosie Gașpar, în loc de a-și revedea banii, pentru ca să-și „caute sănătatea într'un sanatoriu,“ va avea ocazia să-și îngroape pe veci nădejdea de a-și mai revedea vre'o dată banii depuși. Noi ne spunem aici pe față gândurile și părerile ele rămân la dispoziția fiecăruia pentru a le putea controla, dacă au fost serioase și clustite. Asigurăm pe toți celce nu vor semna moratoriul, că atunci, când vor vedea și ei împlinirea urmărilor vestite de noi, ei nici nu le vor mai putea lua folos, căci falimentul băncii nu'l va putea opri nici o putere, chiar dacă ar fi de o mie de ori mai tare decât încăpăținare lor de a nu semna moratoriul.

Și acum de încheiere încă vre'o câteva cuvinte, amice „Ambrosie Gașpar.“ Nu renunțăm la gândul de a publica numele deponenților, cari nu au semnat, căci prin faptul, că ei refuză, ei păgubesc pe celce au semnat și pe toți datornicii băncii „Victoria“ a căror averi vor fi scoase la licitație, în caz de faliment al băncii. Dacă D-Ta nu volesti să îți vezi publicat numele adevărat între acei oameni neîndurați, — poștește și semnează, și noi te asigurăm că urmându-ne sfatul ne vei scrie mai apoi o scrisoare de mulțumită cu mult mai lungă, decât aceea pe care ne-ai trimis'o acum.

□ Se afirmă că. d. Mareșal Averescu va veni în țară între 15—20 Martie c.

□ Intreaga săptămână a fost sub febra împrumutului, care a eclipsat orice interes în jurul altel chestiuni. Toată atenția guvernului, a Parlamentului și a partidelor politice se concentra în așteptarea veștilor dela Paris. S'a făcut? Se face? Nu se face? Legând soarta guvernului de soarta împrumutului, opoziția cultivă speranțele venirii la putere, asumându-și răspunderea situației.

□ Și pentru a se înlătura orice pledică în calea împrumutului, d. Dem. Burilleanu a fost revocat din funcția de guvernator al Băncii Naționale.

Din comunicatul guvernului relese, că d. Burilleanu ar fi sabotat împrumutul, având o atitudine izolată de aceea a consiliului Băncii cu privire la controlul străin. Faptul era de prevăzut și zărele înregistraseră chiar versunea că guvernator al Băncii Naționale va trece d. Virgil Madgearu.

În acest post a fost însă numit d. Const. Angelescu, fostul subsecretar de stat al ministerului de Interne.

□ Intre timp parlamentarii ardeleni continuă să aibă — sub sugestiile dlui Vaida — o atitudine categorică față de guvern, ca rezultat al alegerii dlui Potârcă la Camerele agricole. Atitudinea ostilă s'a remarcat și în ședințele Camerei. Ca răzbunare, ardelenii vor să dea dlui Madgearu (vinovatul) vot de blam cu prilejul legii pentru valorificarea cerealelor. D. Mihalache face însă mari sforțări pentru a calma lucrurile.

□ Pentru aceasta se vorbește stăruitor de o eventuală remaniere a guvernului, sub presiunea nemulțumirilor ardelenilor. Sunt curente ostile câtorva miniștri țărăniști. Ar fi vorba ca d. d. Răduceanu și Halippa să iasă din guvern, iar dintre tinerii ardeleni d. Crișan să treacă la finanțe, dacă d. M. Popovici ar demisiona.

□ Delegația economică, luând cercetare propunerea de trecut transbordare prin porturile române de pe Dunăre, a 20.000 tone și 5000 vagoane cereale de proveniență rusească, a respins defini propunerea făcută prin intermediul câtorva societăți de navigație.

□ La ministerul de Interne continuă a se face pregătiri pentru născutarea legii administrative. Într-o trevedere, d. Mihalache l-a pus în rent pe d. prof. N. Iorga cu intenția guvernului în această privință.

În comitetul delegațiilor Camerei s'au adus următoarele modificări în proiectul de lege împotriva cametelor:

1. Fixarea dobânzii legale la 11 la sută. 2. Fixarea dobânzii convenționale la 15 la sută. 3. Introducerea unei dispozițiuni care să dea efect retroactiv legii, pentru datorile achitate.

□ D. General Mihail Ionescu, directorul căilor ferate, a reziliat încă o serie de 30 contracte încheiate de această instituție cu „specialiști“. Este dovadă că nu eră chiar atâta neîncredere de acești specialiști, mult prețuși și fosta conducere.

□ S'a alocat un fond de 2 milioane Lei pentru ajutorarea șomerilor din județul Hunedoara, din fondul destinat șomerilor.

□ Pe ziua de 1 Aprilie se vor cere de la 50 funcționari dela ministerul de Interne și 400 funcționari polițieni. Cuantumul cheltuielilor statului luna Martie a. c. este de 2.398.154 Lei.

□ Partidele de opoziție au început o aprinsă campanie de răsturnare a guvernului. S'au ținut întruniri în diferite centre din țară. S'a observat toate părțile aversiunea pe care o au partidele contra unui eventual guvern de personalități. Opinia publică a fost asigurată că suveranul nu este conștient de partidele.

Avantagiile absolvirii școlii de ucenici.

Ministerul Instrucțiunii Publice prin Ordinul circular No. 160, 664/1930, pune în vedere direcțiilor școlilor de ucenici din întreaga țară, că absolvenții acestor școli, se bucură de avantajul art. 53. din legea Recrutării, prin urmare fac armata cu termen redus.

Fiind în preajma asentărilor, cafele române, absolvenții al școlilor de ucenici, să se prevadă cu acest certificat, pentru a li-se asigura avantajile art. 53 din Legea Recrutării.

No. G. 4315/930.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

În baza deciziei Nr. 3880/930 al judecătoarei Aradul-nou rurală în ziua de 18 Martie 1931 ora 9 p. m. în Aradul-nou Str. Cloșca Nr. 33 se vor vinde prin licitație publică obiectele cuprinse în proc. verb. de execuție Nr. 4315/930 și anume: 1 birou de scris, 1 sifoneră etc. prețuite în suma de 22330 Lei și cuprinse în favorul lui Krebsz Ferdinand pentru încasarea sumei de 5600 Lei cap. și acc.

Arad, la 10 Martie 1931.

(ss) Clupuligă portărei

Fotografii artistice STOJKOVITS & BÉKÉS Prețuri reduse
puteți obține la FOTOGRAF
— ARB — numai 160 lei

Nr. 94 1—3

Cele mai noi modele de stofă pentru paltoane pentru dame

I. SCHUTZ,

Magazin de postăvărle, vis-à-vis de
cafeneaua orășenească

Priviți vitrinele noastre.

No. 146. 1—2

INCADRĂRI

În atențiunea doamnelor, încadrarea gobelinurilor sau a tablourilor, în rame ovale sau patrulate; deasemenea modele pentru compactat, cu prețurile cele mai estine se pot procura la

N. MENRATH

atelier de compactorie și încadrarea
Tablourilor

1—1

str. Brătianu No. 21.

Pardesie de primăvară și modele noi de haine pentru doamne și fetițe au sosit vis-à-vis cu intrarea din dos a Teatrului, cu cărticica Soc. Consum puteți cumpăra în 6 rate lunare.

la firma

Iuliu Plesz,

3-6

Programul d-lui prefect Constantin Dumitrescu.

(Urmare din pag. 1-a)

dicarea planurilor de parcelare într-o comună pe valea Mureșului, unde am unele litigii, cărora vreau să le pun capăt. Și așa voi continua mai departe după un plan bine chibzuit.

Parlamentarii să iasă din pasivitate!

Am solicitat și voi solicita continuu, concursul Dilor parlamentari ai județului, de a mă ajuta să realizez, această operă de bine, și sunt sigur că Dilor mă vor ajuta, de oare ce această problemă face parte din programul partidului Dilor, — și este în interes general pentru a pune capăt, multiplicității nemulțumirilor ce le-am găsit permanent pe buzele bieților săteni. Voi milita în această direcție și sunt sigur că nu voi rămâne de unul singur, am promisiuni solemne de la toți oamenii de bine.

Conferințe la reședințele pretoriatelor.

Voi chema pe Dnii Primpretori la o concluzare mai pronunțată în ce privește viața rurală — așa voi organiza în fiecare Duminică și sărbătoare conferințe la reședințele pretoriatelor unde vom asculta cererile populației și le vom rezolva stante pedes. Voi fi alături de Dl. Președinte al Delegațiunii Județene D. Dr. Augustin Lazar un admirabil și neobosit funcționar de carieră, a cărui activitate pricepută și demnă l-a adus în capul administrației județene — și nu mă voi lipsi nici de luminile celorlalți șefi de servicii, cu cari n'am motiv să mă indolesc că mă vor ajuta să realizăm rezultate cât mai bune pentru județ.

Problema drumurilor și autobuselor județene.

O altă chestiune va fi acela a drumurilor pentru care Dl. Președinte al Deleg. jud. a stabilit cu Serviciul Tehnic un program bine alcătuit. Și fiindcă a venit vorba de drumuri, voi mai adăuga și chestiunea circulației cu autobusele pe teritoriul județului.

În această chestiune ne găsim la fixarea traseurilor și apoi vom publica licitațiile publice, chemând a concura și alte case de comerț, cari să ne asigure un transport confortabil, convenabil și rapid — care va avea și pentru județ un rezultat material mai simțitor de cât cel de astăzi.

Incasările Administrației financiare sunt de 90%, iar funcționarilor sunt neplătiți.

Mai am ceva de spus voi vizita pe Dl. Administrator Financiar al județului Dl. Caba pe care îl cunosc în deaproape pentru a vedea la ce soluție să avizăm ca să punem capăt situației în care ne găsim, în ce privește neplata salariilor funcționarilor (Preoți, învățători, agenți sanitari etc.) când incasările județului sunt foarte bune, ajungând la un procent de 90% și cred că D. sa mă va ajuta și-mi va indica calea de urmat.

Dl. prefect și minoritățile.

Ca încheiere mă simt dator să vă reamintesc și cu această ocazie că în ce privește problema minoritară, eu cât voi sta în fruntea județului, nu voi face absolut nici o deosebire în ceea ce privește naționalitatea și confesiunea cetățenilor, atâta vreme cât ea se exercită în cadrul ideii de stat național-român.

Pentru un moment cred că V'am spus destul, Vă promit că Vă voi ține în curent cu tot ce voi face.

Din partea noastră atragem atenția populației din județ, că lucrările de măsurare, parcelare, etc. în vederea desvârșirii improprietății, se vor face din oficiu, astfel că nu e nevoie să angajeze avocați și să se facă intervenții pentru urgirea acestor lucrări, căci toate acestea vor constitui cheltuieli inutile.

Gratuit dau o jumătate de litru mai mult celui care cumpără 5 litri din vinul mai scump de 10 Lei. În rate vin roșu sau de mlașca. Str. Calvin 1.

Conferințele dela Palatul Cultural.

Proxima conferință a Soc. cult. Astra la Palatul cultural va fi *Duminică 22 Martie c.*, când va vorbi dl. prof. univ. *Onisifor Ghibu*, despre *Idealurile culturale ale omenirii în cursul veacurilor*.

Duminică în 15 Martie c. nu va fi conferință din simplul motiv, că în această zi sala Palatului cultural este ocupată de către Societatea culturală ungurească „Kölcsey”.

N'avem nimic de zis; Palatul cultural e al orașului și astfel sunt îndreptățiți a se folosi de el și cetățenii unguri ai Aradului, deși aceștia mai dispun de două săli de spectacole, inaccesibile nouă, unde conferințele ungurești se țin lanț în fiecare săptămână.

Este știut, că conferențiarul Astei sunt domnii profesori universitari din Cluj, membri ai Extensiunii universitare. Conferințele lor sunt legate de un anumit timp, întrucât de obicei țin mai multe conferințe consecutive în diferite orașe. Pentru Arad s'a fixat ziua de *Duminică* ora 5 d. m. Acest termen nu se poate modifica, fără a schimba întreg itinerarul înainte stabilit al conferențiarului.

Deși sala Palatului Cultural e liberă în oricare altă zi și la oricare altă oră din *Duminică*, totuși soc. „Kölcsey” pentru șezătorile sale, se leagă orbis de același zi și de același oră pe care soc. Astra și-a ales-o de ani de zile pentru conferințele sale și care, după cum am spus, nu se poate schimba, fără a produce perturbații în itinerarul conferențiarului.

Am citit programul șezătorii „Kölcsey” de *Duminică* 15 Martie. Debutanții sunt exclusiv diletanți din Arad. Astfel nu există nici un motiv serios ca această șezătoare să aibă loc exact în același timp când de obicei sala Palatului Cultural e ocupată de conferințele Astei. Nu vom să spunem, că cramponarea soc. Kölcsey de-ași ține șezătorile în acest timp ar porni din intenția răutăcioasă de-a zădărnici propaganda culturală pe care soc. Astra

a inițiat-o cu atâta succes în orașul Arad. Trebuie totuși să constatăm că prin faptul de-a ni se refuza sala Palatului cultural în unele *Duminici*, pentru a se pune la dispoziția soc. Kölcsey, se prejudică grav succesul acestei acțiuni culturale, întrucât lipsa de continuitate la un ciclu de conferințe este cel mai mare neajuns. Or, un mic dram de înțelegere din partea soc. Kölcsey și mai ales din partea Primăriei Municipiului Arad, ar putea ușor remedia acest neajuns.

Știri teatrale.

Duminică, 15 Martie, ora 9 seara, va avea loc în sala teatrului orașănesc, reprezentarea comediei „*Omul cu mărtoaga*” și parodia „*Două mărtoage*” ambele de G. CIPRIAN. În rolurile principale: G. CIPRIAN și ION MORTUN.

Cu această ocazie, va avea loc — între actul 3 și 4 — serbătorirea lui CIPRIAN, pentru succesul obținut de comedia sa „*Omul cu mărtoaga*”, la Berlin, și a lui ION MORTUN, pentru cei 30 de ani serviți pe altarul artei.

Vineri, 20 Martie, ora 5 d. m., cunoscutul scriitor LIVIU REBREANU, președintele Societății Scriitorilor Români, va ține în sala teatrului o conferință, despre „*Romanul Romanilor*” și alte chestiuni în legătură cu creația artistică.

Tot Vineri 20 Martie, ora 9 seara, turneul Teatrului Național din București, de sub conducerea cunoscutului artist MARIOARA VOICULESCU, va reprezenta: *Evantaiul Doamnei Wendermeer*, de Oscar Wilde, scriitorul englez care la începutul carierei sale a fost atât de apreciat de înalta societate britanică, pe urmă a fost închis și a murit la Paris în cea mai neagră mizerie. Subiectul piesei e luat din viața nobilimei engleze.

În rolurile principale: *Marioara Voiculescu, Tanti Bogdan, dl. Valentinianu* etc.

Deștepți și naivi.

(roman)

6.

— Dumneata ești vinovat, părinte, prea fugi totdeauna de noi, prea ne consideri pe unguri ca pe niște dușmani de neiertat. Și toate acestea, fiindcă nu ne cunoști indeajuns. Un bărbat e nobil de firea lui și primește cu dragoste în sânul său pe toți aceia care vin la el. Nu vezi dumniata părinte chiar aci căți valahi își petrec și se simt bine în societatea ungurească?

Părintele asculta curtenitor logosul pretorului. Îl știa om cinstit și nefățarnic. N'ar fi avut însă nici un înțeles să-și apere sihăstria lui, aducând argumente, cari nu și-ar fi avut locul și timpul prielnic într-o convorbire politicoasă la o masă cu pahare de vin, într-o casă unde se petrecea. Părintele apropie ușor sprâncenele spre rădăcina nasului doar atunci când rostii pretorul aluzia la valahii, cari se sim-

teau așa de bine în societatea ungurească. Cuvântul «valah» în gura pretorului Kovács n'avea accent de ocară; era termenul pe care îl obișnuise din vremea înflăcărării lui șoviniste și pe care legea obișnuinței îl păstra și în prezent cu toată atenuarea pe care o suferise entuziasmul lui de odioasă.

Părintele n'avea temei să-l contracizeze.

Intr'adevăr valahii aceștia manifestau o dispoziție bună și păreau streini de orice preocupări de neam sau interese opuse cu mentalitatea celorlalți oaspeți.

Părintele privi, așa în neștiire, prin rotogoalele de fum și privirea lui se opri întâmplător la grupul unde protopopița Lena, româncă de baștină, povestea veselă și gălăgioasă, într-o limbă neaoș ungurească, întâmplarea unui biete țărăncă, care vrând să-i sărute mâna sta poticnit și și-a spart toate ouăle pe cari le aducea la țarg

în Poeni, iar după aceea începuse să se bocească, de se strănsese tot țargul în jurul ei.

— Sunt proaste, proaste ca noaptea... explică protopopița în hohotul de râs al celorlalte cucoane.

Părintele Grigorie întoarse capul, jignit în inima lui, căci țărăncă era o româncă, o biată femeie, simplă ce-i drept, dar care suferise pagube tocmai în dorul ei de a săruta mâna doamnei «de rumân», doamna care își bătea aci joc de omenia ei. Și bocetul nenorocitei putea să ascundă jalea droaiei de copilași, cari așteptau acasă un colț de mlaieu, sare și gaz în schimbul ouălor luate dela gura lor.

Privirea părintelui, atrasă de un râs sglobiu din grupul domnișoarei Adela Jakab, se opri pe fața imbușorată a tinărului avocat Scurtu, care la cot cu ceilalți cavaleri, se întrecea pe sine în găsirea celor mai gingașe flori ale cuvântului unguresc, tinărul «de mari nădejdi pentru neam», care în rostirea limbii maicei sale rămăsese cu toate școlile lui la același dialect pe care îl învățase jucându-se ca păzitor de găște în vremea prunciei.

Părintele își mai aducea aminte, că tatăl frumoasei Adela, unguroaica plină de temperament, iscălea cândva «lakob», iar bunicul său apăsa un deget sgronțuros de plugar valah pe crucea lângă care notarul inscria numele lacob lui Sandru, pe contractul de vânzare al pământului, casei și morii și vite și tot, vândute ca să-și crească feciorul domn, iar atunci când aștepta împlinirea nădejzii unui sprijin la bătrânețe neputincioase, feciorul — insurat cu o unguroaică — nu vruse se să-l recunoască și i-a trântit ușa în nas, așa cum o trânteste un parvenit de ultimul soiului unui cerșitor slăbănog. Bătrânul Iacob al lui Sandu a oftat amar și s'a dus să moară în satul lui, în casa unde avea să-l primească mila unui strein. N'a blestămat pe fiul său, dar a dus cu el în mormânt scârba nemărginită de sine însuși și de toată lumea.

Dar blestămul nerostit și-a înfipt adânc colții în sdreamța care ținea loc de inimă în pieptul celui care se iscălea ungurește: «lakob». O patimă de cărți i-a spulberat toată bruma de ago-

Adevăratele cauze ale crizei teatrului unguresc.

Publicul maghiar contra teatrului Szendrey.
Articolul revelator al unui ungar.

Este un fapt incontestabil că teatrul unguresc merge prost, că astăzi, în epoca splendidelor filme sonore, nu se mai poate menține o trupă de teatru cu elemente disparate ca acele ale trupel Szendrey. Deși nu este un ungar în Arad care să fie de părere contrară, totuși ziarele ungurești toate proslăvesc în cor pe Szendrey, susținând că trupa lui e admirabilă și că situația critică în care se găsește teatrul unguresc să datorează crizei economice! De aci mereu milogeli pe lângă primărie pentru subvenții și parasubvenții. N'a fost până acum o ședință a consiliului comunal în care reprezentanții partidului maghiar să nu se agite pe chestia teatrului lor, încât te întrebă cu drept cuvânt, la ce atâta stăruință atât din partea acestora cât și din partea presei maghiare cartilate întru apărarea trupel Szendrey, când indolența publicului maghiar față de saltimbancii de pe scena teatrului orășenesc dovedește mai presus de orice îndoielă inutilitatea unei trupe maghiare permanente în Arad.

Firește că nemulțumirea publicului unguresc față de teatrul lor nu poate să râsufle în publicitate, fiindcă — după cum am spus — ziarele ungurești refuză publicarea unui articol venit din partea conașionalilor lor scandalizați de nivelul mai mult decât scăzut al trupel Szendrey. Astfel ne putem explica articolul intrat decurând la ziarul nostru, scris de un ungar pe care-l publicăm aci în traducere românească, fiindcă el aruncă o dungă de lumină asupra adevăratele cauze ale crizei în care se sbate teatrul unguresc. Am ajuns astfel în situația unică în felul său de-a oferi în ziarul nostru ospitalitate unui ungar, pentru a spune conașionalilor săi adevăruri, pe care ziarele ungurești le retac consecvent.

Iată ce ne scrie cetățeanul ungar scandalizat de trupa Szendrey:

Câteva cuvinte către Szendrey!

Iarăș vechiul cântec: Teatrul maghiar e în criză! Pentru ce? Pentru că părerea tuturor e că, reprezentațiile nu sunt deloc corespunzătoare. De ce se spune mereu că „Teatrul maghiar e în criză”? — „Trupa Szendrey e în criză”, aceasta e determinarea precisă a situației.

Când Szendrey a făcut angajările, a tipat peste tot, cu nerușinarea-i cunoscută din anii trecuți, că va aduce o trupă cum nu fost încă. Ca urmare, n-au fost angajați preferații publicului arădan, ca Gyözö Alfréd și alții doriți de public. În schimb a recrutat un personal cât se poate de slab: chel-tuțiile de regie să fie cât mai mici.

Astfel pentru rolurile principale, a angajat puteri tinere începătoare și lipsite de rutină.

Toate aceste pentru a arăta comisiile teatrale că el e stăpân. Că angajarea acestui personal, cât de ad-hoc a fost făcută, reese din faptul, că în decurs de o lună, a și concediat o parte din el. Szendrey n-a știut pe

bine angajază? Sau da?! În ambele cazuri procedura făcută pe pielea publicului arădan a fost ne la locul ei. Nu înțelegem deloc, de ce dl director încredințează fiului său roluri de amoriez? Pricăpem noi protecția tatălui față de fiu, însă actualul Szendrey Mihai junior, cu silueta sa grotescă exagerat de jgărlită, cu vocea teribil de proastă, a creiat în rolurile de amoriez, personajii respingători de triste, astfel nu ne mirăm dacă publicul boicotează teatrul. Aceasta nu-l preocupă mult pe Szendrey-papa, dar pentru familia Szendrey, două salarii, înseamnă un venit destul de frumos. Pentru acest venit frumos, ar trebui produs altceva!

E natural ca publicul arădan, cu oarecare pretenții, să nu frecventeze teatrul, azi când cinematograful și radio-ul produc mai multe și mai altele emoții artistice. Repetăm, aceasta e părerea tuturor și noi o redăm marelui public în formă de ecou. Firește, e nevoie din nou de o mică subvenție. Acesta e adevărul, dar în van trag clopotele!

spre masa jucătorilor de cărți. Zimbi amar. Sbirul valahilor, notarul care purta cel mai unguresc nume: Marossy, nu era decât tot o secătură imbecilă. Copil de oameni gospodari dintr'un sat sârbesc din județul Torontal, își pierduse orice legătură cu familia preoțească, care purta încă numele Marincovici. Tovarășii lui de joc i-se potriveau. Sublocotenentul Grofu mai știa încă românește, dar între el și cei de o viață cu el se ridica zidul uriaș al tunicei cu brandenburguri și alămuri lucitoare, iar scăfărlia cu începuturi de pleșuvire nu-i slujea nici un ideal în viață.

Părintele plecă fruntea sub apăsarea rușinei celor cari nu cunoșteau rușinea și răspunzând pretorului — în semn de apărare — spuse:

— Ai dreptate, domnule fibirău, un-gurul, ungurul adevărat, nu-i om rău la suflet, dar are un defect, un mare defect: în dragostea lui de neam, se

Procesul unei „Miss“.

„Dra B. care în anul 1929 a fost aleasă regina Parisului a intentat proces Comitetului pentru concursurile de frumusețe invocând daunele suferite în urma acestui succes“ (Le Journal).

Iată un eveniment parisian care va avea urmări și în alte țări. Această fată timp de patru luni a fost gătită împoțonată, amețită de omagiile aproape oficiale a dlor organizatori, plăuți să fie serioși cel puțin în exercițiul funcțiunii. Ea se vede plimbată din serbări în serbări, acoperită cu bijuterii îmbătată de tămâie și șampanle trăiește într'un vis absurd și delicios.

Visul a trecut, și dezamăgita se vede înlocuită prin altă regină efemeră. „Miss“ de anul trecut trece într'o neagră uitare.

Fata se reculege: înainte de a fi regină am fost modistă și câștigam 3000 l. pe lună. Acum mi-am pierdut situația și pofta de a munci. Cine mă va despugubi. Statul? Comitetul?

Părinților! nu vă mândriți cu frumusețea fiicelor voastre oficial recunoscută și examinată, iar cei cu autoritate „oficial morală“ puneți un frâu supraproducărilor și expozițiilor reginelor. Ar fi o răzbunare pentru atâtea nenorocite victime a amatorilor și misișilor internaționali.

În aceste concursuri este o scădere morală și una materială: O fată care câștigă viața prin munca ei cinstită

În ultimă analiză, teatrul e o întreprindere și am vrea să știm, de ce în aceste vremuri de criză, municipiul să sprijinească pe Szendrey, și mai cu seamă atunci când publicului maghiar nu-i trebuie teatru? Că aceasta e așa, o dovedește sala mereu goală. Totul e demagogie! Orașul a pregătit un astfel de buget, încât n-a putut subvenționa nici opera română din Cluj, cu toate că aceasta e pură cultură. Sau nu? Și apoi e la nivel pentru a fi subvenționată. Sperăm că municipiul Arad va rămâne și pe mai departe consecvent, refuzând în anul acesta teatrului maghiar subvenția, după cum a refuzat anul trecut opefa din Cluj.

Apoi să vadă și dl Szendrey că el nu mai trebuie Aradului

A fost dejuns!

decade acceptând situația de frumusețe întreținută „Miss România“ e trimisă peste hotare cu iluzia de a fi tratată și întreținută în timpul călătoriei așa cum e Dl Titulescu sau altă personalitate reprezentativă a țării. Aceasta călătorie e o datorie față de patrie!

Scăderea materială e tot atât de sigură. Ce patron o să mai primească o fostă „Miss“ (chiar dacă ar consimți să mai lase din pretențiile de curând inoculate.

O regină a frumuseții n'are decât o scăpare: să continue de a fi frumoasă, dar cât timp? De altfel studiourile sunt ticsite, atelierile de artiști la fel.

Să se mărite? Atunci trebuie găsit un imbecil care are vocațiunea demucenic. Va fi sclavul unei prințese care el însuși e sclavul frumuseții ei presupuse și care ne mai având admiratori și curtezani se va răzbuna cu cruzime pe unicul bărbat pe care îl are la dispoziție.

O soțule naiv! vei îndrăzni oare să-ți dai ciorapii la cârpit unei soții care a fost azi „Miss România sau „Miss București“.

Fetele prea frumoase rămân de multe ori nemăritate și câte odată o soartă mai crudă le așteaptă. Los Angelos e un popas în drumul spre Buenos Ayros (Piața fetelor).

Iar Dv. Dlor dacă aceste concursuri vă distrează, alegeți reginele exclusiv printre „profesioniste“ care n'au nimic de pierdut, din contră le faceți o reclamă care le va mări tariful și clientela.

Pe vremuri de de mult, în apus nu se plimbau „reginele carnavalului“ împodobite cu coroana de carton aurit pe cap și intoxicate de o mândrie ridicolă! Se plimba un bou gras acoperit cu lauri și trandafiri. Era „regele Carnavalului“ care de pe urma acestei triumfale plimbări n'avea nici o crudă deșteptare... căci a doua zi din milă, bou gras era tăiat.

Jupânca Despina

niseală moștenită dela socri ca zestre a nevestei și aceeaș patimă îi mănăjise și cinstea, ca unuia prins trișând la joc. Dar se dovedise o unealtă de seamă pentru scopurile politice ungurești în plasa Poeni și deși disprețuit, era tolerat în societatea ungurească așa cum se tolerează un rău necesar.

Pretorul Kovács continua să descânte părintelui acelaș subiect și părintele îl asculta cu urechea și cu fața, dar gândurile lui continuau să scuture, minciuna manechinelor ce-și petreceau vesele și fără cusur în salon.

Glasul pițigăiat al notarului Marossy izbucni strident, atrăgând atențiunea tuturor spre masa celor cari jucau cărți. Pierduse mult și enervat peste măsură, i-se păruse, că a observat un gest de trișare din partea cadetului Maior. Tovarășii îl liniștiră repede și incidentul trecu aproape neobservat. Veselia generală își reluă firul.

Privirea părintelui Grigorie fu atrasă

lasă înșelat de lingușirea mincinoasă a celor din alte neamuri, cari își reneagă neamurile lor pentru interes. Iar odată primiți în sânul națiunii maghiare, aceștia devin călăii neamului din care au ieșit.

— Și spune părinte, suntem noi un-gurii vinovați, de aceasta? Noi am vrea ca toți să trăim bine la olaltă, să fim prieteni buni și buni patrioți în țara aceasta minunată a sfântului Ștefan.

— Dacă sunteți vinovați?... răspunse părintele meditănd întrebarea — dacă sunteți vinovați? Nu știu. E adevărat, că nici o pădure nu' poate fi tăiată fără toporiște de lemn la secure...

Un surâs ironic trecu pe fața pretorului, dar în același timp observând

amărăciunea pe fața părintelui, își adu-se aminte, că el ca un ungar adevărat nu trebuie să fie lipsit de politețe și întinzând mâna cu paharul ca să ciocnească, avu un moment de sinceritate cu adevărat omenească:

— Mă ierți că îți răspund ungurește, nu cunosc limba ta așa de bine ca să spun în limba valahă ce vreau să spun.

(Va urma)

Cele mai estine verighete de aur
ceasuri, bijuterii, și ochelari le cumpărați la
REINER IOSIF
ceasornicar și bijutier
ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului.
No. 108 3-24.

S'a început
vânzarea mărfurilor scăpate de foc
în magazinul de umbrele TRANSILVANIA Bul. Regina Maria.
No. 156-1-3

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura
cu cele mai estine prețuri și cu cărticica „CONSUM“ la
Nr 149 1-20

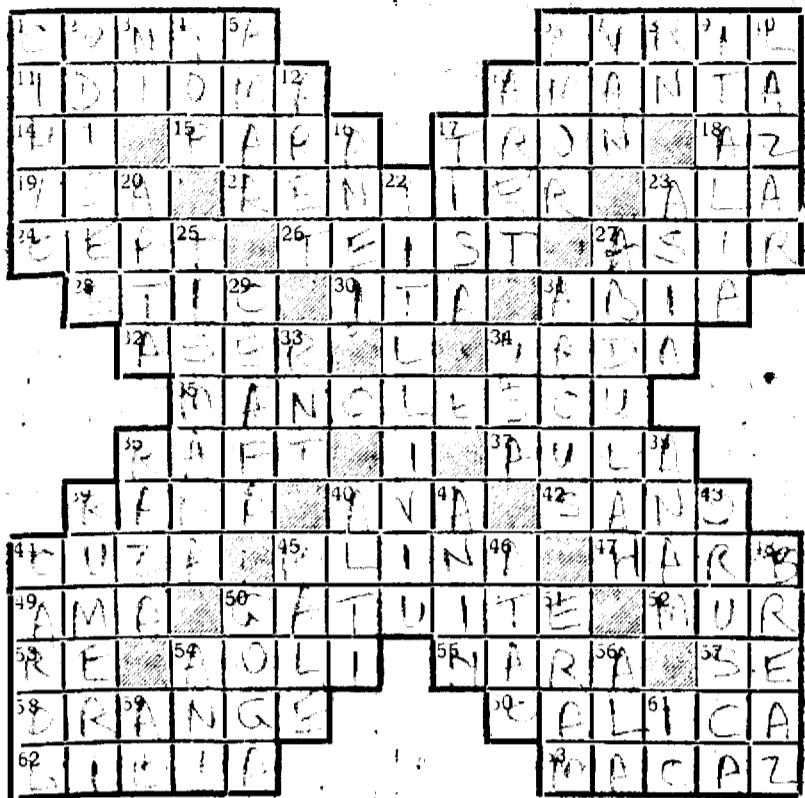
CSAKY ceasornicar și bijutier, Arad peste drum de
biserica LUTHERANĂ

Clădiți eftin! Cărămidă, țiglă, var, ciment, material lemnos, uși, ferestre, cu prețuri reduse, condițiuni favorabile și transportate la locuință, se pot procura la firma **TRANSILVANIA** Calca Radnei 10.

Jocurile noastre distractive.

Cuvinte încrucișate Seria VIII.

de: D. Ardeleanu

Orizontal: 1. Filozof român + 1884. 2. Iezuit francez, vizită în 1689 Moldava. 3. Limbă proprie a unei provincii. 13. Lu- 14. Interjecție 15. N'am nici o... joară 17. Putere suverană (fig.). 18. Li- slavonă 19. Cum îți vei așterne... vei 21. Cel ce trăește din rentele sale. 22. Balaur (Olt). 24. Sigur. 26. Cel ce vede în existența unui D-zeu. 27. Asirian. 28. Moral. 30. Fir de urzeală. 31. Anevoie. 32. Unul din fiii lui Iacob 34. Brânză dulce. 35. Artist dramatic român + 1892. 36. Tacâm de cal. 37. Sală la Universi- 39. Durere (fig). 40. Plasă de prins 42. Scgitoare franceză (1804—1876). 44. Domnitor român + 1873. 45. Grasă 47. Ciob 49. Interjecție. (Mold) 50. Su- 52. Zid. 53. Notă muzicală. 54. se văita. 55. Povestea. 57. Pronume 58. 60. Imi spunea-i că ești bogată, dar acum văd că ești... 62. Nume roman al Africeii. 63. Ac la C. F.

Vertical: 1. Lexicograf român + 1887. 2. Epopee de Homer. 3. Interjecție. 4. Coadă de păr. 5. Pelinul e... 6. Zeul iu- birii. 7. Zadarnic. 8. Fluviu în Europa (fără inimă). 9. Țară în Europa. 10. Fratele Martei și Mariei. 12. Imprajurime. 13. Ca la 12. 16. Oraș cu Universitate în Germa- nia (inv.). 17. Arbore totdeauna verde 20. Pictura e o... 22. Istoric romana (2 cuv). 23. Continent. 25. Afluent al Jiului. 27. Sat în jud. Constanța. 29. Să te văd, când imi voi vedea... 31. Cu ce trag muzicanții pe corzile vioarei? 33. Trei litere din PĂ- RINTE. 34. Mijloc de intrare. 36. Splen- doare. 38. Imperiu în Asia 39. Numele național al Românilor din Istria. 40. Pron. (pl.). 41. Atâr. 43. Prietena miresei la cununie. 44. Regele României. 45. Palide (poetic). 46. Navală. 48. Distins (fig.). 50. Poet ardelean în viață 51. Am fost. 54. Măsuri de timp. 56. Pron. (pop.) 59. Ne- gație (inv.). 61. Pană de despicat lemne.

2. Aritmogrif poetic.

de: P. PONTA, Pecica.

Înjocindu-se fiecare cifră cu câte-o literă se vor afla 5 versuri dintr'un anotimp, atât de un poet delicat și prozator bun, mort în 1922, al cărui nume se află la începutul versurilor.

18,7,16,7.
6,15, 13,16,9,7, 19,6, 13,15, 16,22,6, 5,19, 2,16,7,13,16,6,
8,7, 15,6,24,17,19, 18,7,1,13,16,6, 8,19,15,13,24,6,6,
24,7,9,19,24,17,19,8,0, 10,16,6,15, 3,0,1,0,16,6,8,
24,7,24,7,12,0,15, 8,22,7,16,15,19, 10,19, 1,7, 17,7,13,16,6,
4,7,8, 4,19,1, 5,19, 1, 5,19; 15,19,3,15,6,6.
5,13,6,1,6,13, 12,7,9,4,6,16,19,24,8,13.

3. Șaradă.

de: P. E. TRICICĂ.

De noaptea mergi într'un "local", DAR nemțește dacă o "bere" ceri și-ai apoi lângă local de-o pui, și-ai apare un "meseriaș" plăcut, ce azi, ba poate chiar și eri, frumos și gigea te-a făcut.

Posta jocurilor.

Rectificare. În Nr. 17 s'a omis o mică greșală la jocul de cuvinte încrucișate. Facem și rugăm și pe D-nii deslegători să facă cuvenita rectificare.

Orizontal: Semnificația dela 70 e pentru 71. (Fiica lui Laban).

Un pribeag uitat. Unire la 1898 nu s'a făcut, însă la 1898 a murit unul din marii bărbați sub care s'a făcut Unirea Principatelor. (2 cuv.)

Ca să fim înțeleși odată, află că, popo- lul din familia tracă e ILIR, ai cărui ultimi descendenți se consideră Albanezii. Cred că îți lămurit.

D-nii deslegători sunt da- tori a trimite redacției, până în 25 Martie a. c. solu- ționările jocurilor, scrise citeț, cu mențiunea „Pen- tru jocuri“ și semnate cu nu- mele adevărat și cu adresa exactă a deslegătorilor. Toate soluționările jocuri- lor vor fi însoțite de cu- poanele respective.

După data de 25 Martie, va avea loc tragerea la sorți a premiilor. Asupra rezultatului vom reveni la timp.

CUPON PENTRU JOCURI.
Nr 18. Seria VIII-a.

Ce să cetim?

Cezar Petrescu:

Comoara Regelui Dromichet

Această carte a lui C. Petrescu nu e un roman al răzeșilor așa cum mulți au afirmat și poate cum l-a pregătit autorul ci romanul unui gen de oa- meni cari din zi în zi se împuținează și cari se numesc idealști. Zaharia Duhu, răzeșul mai răsărit din satul său care sub halna aspră de șlac are un suflet mareț și nobil, nu e o per- soană aevă, unul care gonește după himere. Nu-e un răzeș și nici un ar-ivist căutător de comori ci un neobosit luptător pentru izbânda Idellor sale. El se ridică din comunitatea de toate zilele, între ei și țaranii cari îl incon- joară simte o prăpastie de netrecut ba chiar se împotrivese lumii întregi și supoartă batjocora tuturor din ca- uza ideii sale de care e sigur că are să reușească fiindcă e stăpânit de o neustrămutată credință. Cetitorul se poate întreba cu mirare, cetind această carte, cum de a putut să păstreze o astfel de tenacitate în căutările sale când toate i se împotriveau și cu cea mai mică atenție ar fi putut observa marea greșală ce o comite? Dar Z. Duhu n'a căutat să vadă că toate i se împotrivesc și chiar văzându-le nu le-a dat nici-o atenție, n'a considerat că face o eroare — fiindcă se simțea chemat de a descoperi comoara și despre existența ei — vorbea cu toată hotărârea. El se luptă aprig cu toți contemporanii săi, neșteles la început ca să fie din ce în ce mai urât, con- siderat ca o jucărie a copiilor cărora le promitea minuni din comoara sa, desprețuit mai mult decât un maniac, trăia doar în eul său, trăia doar ca să dovedească că ceea ce afirmă el nu-e o simplă fantezie ci o realitate.

După ce a murit amicul său Ale- xandru Opreș cu care a început săpă- turile archeologice dar care nega exis- tența vreunei comori și după ce ne- înțeles a rămas și de noritul său Petre Tudose, n'a mai dorit comoara ca să-și dovedească dreptatea sa ci pentru diferite scopuri filantropice. Și într'un târziu a găsit comoara pe care o descrie Diodor, o bogăție cum ra- reori au văzut oamenii, o găsi când s'ar fi așteptat mai puțin la ea, și când n'avea ce mai face cu ea, o în- groapă din nou, fiindcă amicul Opreș care crezuse puțin era mort, copiii că- rora le promisese grădina din basme au ars de vii în biserică iar nepotul său îi era de mult străin. A doua zi spuse lumii întregi că n'a existat nici când comoara și idea lui era doar o nălucire. O spunea cu o vagă tristețe ca acei oameni cari ne mai având pen- tru ce munci, neînțelegi de toți, se adaptează mediului, își frâng credin- țele cu acea forță cere li-e dată nu- mai oamenilor mari. Z. Duhu este unul dintre aceștia cari în lupta pen- tru idealurile lor nu s'au luptat cu arme ascunse ci fățiș, opunându-se lu- mil întregi și cari pot alege doar între două lucruri: ori se dau bătuti ori se exclud pentru todeauna din societate. El nu s'a dat bătut decât atunci, când a leșt la iveală dreptatea sa și când a fost sigur că după ce gonește nu e o himeră, dar nu are pentru cine să o realizeze. Eugen V. Popa

Hulă și ponegrire.

Există o crimă îngrozitoare, pe care ticăloșia societății o tolerează și astfel nici o lege nu o poate extirpa: cle- vetirea, anonimatul.

Un om este expus, din bun senin, oprobriului public. Se vede încunjurat, disprețuit, dacă nu chiar persecutat deabinelea, fără să poată cunoaște vre- odată cauza. N'are nici o posibilitate de apărare. Fiindcă nimeni n-are cu- răjul să-i spună în față ceea ce gân- dește. Și chiar dacă l-ar spune-o, nu s'ar putea apăra, cum nu se poate curăți hârtia albă de pata de cerneală, pe care un nătâng a vărsat-o pe ea cu vrerea sau fără vrere.

Clevetirea, anonimatul sunt una din- tre caracteristicile popoarelor lipsite de cultură, căci omul cult nu acuză fără temei și nu condamnă pe sim- ple presupuneri. La noi — durere — se practică pe o scară foarte întinsă acest grozav flagel social. Iar pilda o dă în întâiul rând presa excesiv de limbută și calomniatoare. A face din țânțar armăsar este astăzi ceva strâns legat de meseria gazetărească. Fiindcă prinde. O scrisoare anonimă, o acuză tendențioasă devine capital suficient birocrăției să condamne definitiv pe un om, chit, că acel om poate să fie desăvârșit ca un înger și strein de tot ce l-se impută. Al un vrăjmaș, vreal să scapi de el, scrie o anonimă, îl dai gata în doi timpi și trei mișcări. Nu-ți convine mura cuiva, faci un gest de dispreț când se vorbește despre el și credulitatea societății l-a găsit cauză de discreditare. Exemple, câte vrei.

Răul acesta este una dintre cauzele mari, cari împiedecă cimentarea so- cietății și contra lui există un singur mijloc: atitudinea noastră a tuturor față de bârșitorii. Cel ce clevetește as- tăzi pe unul, te bârșește mâine pe tine. Combateți limbușia pe toate căile.

Grăul ne-a fost dat ca să putem exterioriza simțeminte. Fiecare cuvânt rostit, este o particică din sufletul ce- lui care-l rostește. Din sufletul în care clocotește răutatea și ura, invidia, lă- comia, pornește ponosul și bârșirea. Din sufletul ales emană efluvii de pace și seninătate. Unul împrăștie în jurul său apăsarea greoaie a pesimismului și neîncrederii, celalalt: optimism bi- nefăcător și încredere.

Evitând de a citi ziare, cari întrebuițează un stil prea violent și arță- gos, evitând societatea celor prea-gu- rali și triviali în expresii, ne-facem nouă înșine cel mai fericit serviciu: Contribuim la grăbirea limpezirii at- mosferel, atât de greoaie astăzi, grăbim renașterea mediului sănătos al vremu- rilor de adevărată pace, pacea pe care o dorim așa de mult și care — în realitate — a apus deodată cu întâia zi de război. Tovic.

Alta.

Un șomer cere să fie angajat în- tr'un post de încredere.

Directorul vrea garanții.

— Unde ai mai fost până acum, cât ai stat?

— Zece ani neîntrerupți.

— Ei și ce te-a îndemnat să pără- sești acel loc?

— Am fost grațiat pentru purtare corectă în tot timpul ispășirii pedepsel.

Ford Chevrolet Motordelta, Sigismund Kelly, Arad, Str. Alecsandri, piese de schimb — cauciucuri — uicuri, cu cele mai estine prețuri. repr. Bonolit — Nelson pistoane, segmenti, bolșuri

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

Martie are 31 de zile Germănar.

1931. Zilele săpt.	Calendarul Iulian îndreptat	Calendarul Greg.	Soarele răsare/apune
Duminică a 3-a din post, Ev. dela Marcu, cap 8, v. 34-9 v. 1; gl. 7. a inv. 7. „Zis-a Domnul: Cei ce voiesc să vină după Mine...”			
Apostol. Pavel către Evrei, cap 4 v. 14-5 v. 6; „Fraților, având Arhieru mare, care a străbătut cerurile...”			
Dumin.	15 M. Agapiu, Romil	Cristof	7.11 7.06
Luni	16 M. Sabin, Anin	Henrich	
Marți	17 Cuv. Alexiu, m. Marin	Gertrud	umed
Miercuri	18 P. Chiril, m. Eucarp.	Alexandru	
Joi	19 MM. Chrisant și Dariu	Iosif	răcoros
Vineri	20 SS. uciși în m. Sava	Ioachim	
Sâmbătă	21 Păr. Iacob mări.	Benedict	

□ **Conferința Prof. Werner Sombart**, dela Universitatea din Berlin, aranjată de Camera de Comerț și de Industrie din Arad, se va ține Sâmbătă 14 crt. orele 21 (9 seara) în Sala festivă a Primăriei. *Intrarea liberă.*

□ La Casa Cercului a Asigurătorilor Sociale, s'au pensionat luna trecută 4 medici. În locul lor au fost numiți, Dr. Török, substituit de medic șef, Dr. Ronai, Dr. Villner și Dr. Herson. Nici unul dintre aceștia nu posedă limba română întrebăm: Nu se găseau 4 medici români cari să ocupe aceste posturi?

□ Pe strada Meșianu s'a aflat carnetul de călătorie a pensionarului Salomon Samuil. Proprietarul îl poate ridica dela Administrația ziarului nostru.

□ În atențiunea domnului diriginte al oficiului P. T. T. Arad. Este la oficiul postal (unde vin scrisorile din streinătate) un domn sau doamnă, tare iubitor de prețuroase, mostre, etc. Se mai îndestărnicește și cu păstrarea sau întârzierea revistelor, ziarelor.

Dacă domnul diriginte al oficiului P. T. T. ar avea curiozitatea să deschidă, pe neașteptate, sertarele (sau sobele din camere) ar putea avea curioase surprize de modul cum „ajung la destinație” unele scrisori.

□ Orășelele Abrud și Brad inundate Ploaia călduță din ultimele zile a făcut ca zăpada din Munții Apuseni să se topească brusc, și să se formeze torenții, ce bănuie en demic aici din pricina tăierii pădurilor.

Arleșul a inundat Abrudul, iar Crișul Alb, Bradul.

Așa se răsună munții despădurii!

□ Dl. Repede s'a retras din funcțiunea de achizitor al ziarului nostru, în consecință domnia sa nu mai poate lua nici un inserat sau publicație în numele ziarului „Aradul”, însă poartă să încaseze dela firmele cari au publicat anunțuri la noi prin dânsul și n'au achitat încă. Administrația îi mulțumește pentru serviciul de până acum.

□ În atențiunea invalizilor, văduvelor și orfanilor de război. Se aduce la cunoștință invalizilor, văduvelor și orfanilor de război că la primăria orașului Arad se întocmește un tablou de toți I. O. V.

Cel interesați sunt invitați a se prezenta de urgență la primărie parter camera 61 pentru a fi înscrși.

La prezentare vor aduce cu sine, titlul și livretul de pensie.

Ofițerii invalizi nu trebuie să se prezinte.

Duminică 15 Martie nu se țin conferințe la Palatul cultural. Proxima conferință a Desp. „Astrei” va avea loc Duminică 22 Martie c. ora 5 d. m. Va vorbi dl prof. univ. ONISIFOR GHIBU: IDEALURILE CULTURALE ALE OMENIRII ÎN CURSUL VEACURILOR.

Dl Titulescu sosește în capitală Sâmbătă seara, împreună cu dl. Iuliu Mantu.

Ziarele din capitală prevăd mari schimbări în viața politicii interne.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu Lei 250—280. per 100 kgr.
Orz „ 290—310. „ „ „
Ovăz „ 290—310. „ „ „
Porumb „ 250—260. „ „ „

Prețul vitelor

O păr. de cal Lei 8—15000.
„ „ „ bol „ 15—20000.
„ „ „ porci „ 4—6000.
Una vacă 5—10000.

Evenimente familiare.

Nașteri:

Săptămâna trecută s'a născut D-nel și D-lul M. Popescu, inv. Siclău o fică, Virginia.

Logodne:

D-ra Ottilia Stolca cu D-l Mihail Cristescu.

Căsătorii:

Deces.

În Hunedoara a încetat din viață în ziua de 7 Martie c. dna **Letiția Moldovan**, născ. St. Suluțu, soția dlui **Remus Moldovan**, funcționar la uzinele statului din Hunedoara, îndolind familia dlui f. insp. școlar **Iosif Moldovan** și a dlui **Colonel Moise Riscuța din Arad**. Bunul D-zeu să-și revarse harul său alinător asupra celor loviți de soartă prin această

neașteptată și dureroasă pierdere, dându-le tăria de-a putea înfrunta greaua încercare care i-a ajuns. În mormântarea a avut loc în ziua de 9 Martie, în cimitirul bis. ort. din Hunedoara. Fie-l țărina ușoară.

Uniunea Sub-Ofițerilor pensionari din România Sucursala Județului Arad.

Nr. 7/1931.

Comitetul de conducere al Sucursalei Arad este rugat ca pe ziua de 15 Martie 1931 orele 15 să se prezinte în biroul acestei sucursale pentru încheierea bilanțului pe anul 1930.

Conf. Statutului Art. 49, Cap. VII.

Președintele Sucurs. Arad
D. tru Ardelean

Un propagandist sui generis.

Este fapt cunoscut, că în vremurile tulburi apostolii mincinoși sporesc cu dulumul. Acest adevăr ne-a venit în minte citind scrisoarea unui țaran, revoltat de aberațiile pe care le debitează în turneul său la sate, un propagandist sui generis.

A lumina nația e o faptă foarte lăudabilă decât cel care-și la asupra-și această sarcină trebuie să îndeplinească o sumă de calități, altfel să-vârșește prin a compromite d'a capo o acțiune frumoasă. El trebuie înainte de toate prin ținuta sa, să câștige încrederea țaranului cărui să se adresează, să-l spună lucruri utile și pe înțeles, să se rețină dela glume nesărate, căci țaranul cu bunul său simț se scandalizează repede când vede că nădrăgarul azi destul de urgent la sate, l-a chemat la școală ca să-l țină cu glume și fleacuri.

Ori țaranul care ne scrie este porțit chiar împotriva acestei atitudini neserioase a propagandistului nostru. De taifasuri îi arde lui acum, când bucatele să irosească în hambare și sărăcia îi rânjește la fiecare răspântie? Nu zău, îți stă mintea în loc la ce năsbătul se mai angajează astăzi câte un individ care suferă de mania de-a se afla în treabă. O fi având omul intențiile cele mai bune, o fi fiind el

bun avocat și distins profesor, dar ne slăbească cu propaganda lui sate. Căci dacă sunt adevărate gârțile cari l se pun în gură cel cari au avut nefericirea de-a culta în toată furia sale de lumina al satelor, ar trebui să regretăm universitățile noastre eliberează atâta ușurătate patalamalele de avo și profesor. Și e păcat ca să sdr cinăm credința poporului nostru infailibilitatea școlilor noastre școlare.

Deci dle propagandist, te rugăm te astâmpări, căci oboseala d'tale sate a dat un complet fiasco. Dacă ai înțeles acest lucru din numărul continuă descreștere al acelor s'au grăbit să te asculte, pela M. laca, Ghioroc sau celelalte com pe unde te-a purtat mănăcărimea e da limbă, am fi pe deplin satisfăcuți.

Dacă am fi putut totuși să încredințăm la răbojul ecrescențelor sociale acest județ escapadele d'tale propagandiste, o facem pentru ca să știe, că au trecut vremurile, când gura condiție pentru un conferenț să fie bine primit la sate, a fost tura înaltă, purtarea de ochelari cocia domnească oprită la scara ficulului școlar.

—oxo—

Spectacole

TEATRU: Femeia și pajița, comedie de Pierre Louis și Pierre Frondaie.

Veșnica luptă între cochetăria femeii și donjuanismul bărbaților. Acțiunea plasată în Spania, prin excelență, țara dragostei înfocate și — de multe ori — brutale.

Don Mateo se îndrăgostește la carnaval de frumoasa Concha Perez, o muncitoare, care la rândul ei se îndrăgostește și ea, însă e prea mândră să recunoască acest lucru.

Don Mateo ține cu ori ce preț să o cucerească, Concha Perez, se luptă cu ea însăși pentru a nu-i ceda. Ambii sunt chinuți de suferință, ceea ce dă loc unei serii întregi de scene, când duloase și sentimentale, când brutale, și ironice, până ce la urmă totul se aranjează în modul cel mai plăcut.

Rolurile principale bine interpretate de către dna Mărioara Zimniceanu și dl Băltățeanu. Admirabil trio-ul dintre tablourile actului patru.

Publicul românesc, prezent într'un număr foarte mare. Am remarcat prezența unora, cari nu prea au obiceiul de a pune piciorul pe la teatru.

GINEMA: Cronică retrospectivă
Cântecul s'a sfârșit..

De când cu filmul sonor, se pare că opereta începe să renască. Inceputul, după cum era și natural l-au făcut casele din Berlin. După o serie de filme de genul acesta, slabe, dar având farmecul noutății și al necunoscutului, Berlinul a lansat pe piață un ciclu de trei filme, executate după aceeaș rețetă, însă realizate admirabil de către regizorul Bolvary. Aceste sunt: Două inimi într'un vals, Cel mai frumos tango și ultimul, Cântecul s'a sfârșit, care mai rulează la Central.

Toate trei filmele au fost jucate de aceeași actori: William Forst, Ernst Verebes și Liane Haidt.

Despre cele dintâu nu mai vorbesc. Ultimul, fără început și sfârșit, cu o acțiune anemică, pretext pentru brodarea melodilor, e un film ușor, adec-

vat temperamentelor sentimentale (Domnului! sunt destule!) și germanice. Deasemeni place foarte mult, nu numai public, pentru că l se prezintă ocazia să-și arate mândria mulțumirea față de un conațional, joacă în acest film, un rol fad, și fără importanță.

Montarea filmului e extrem de frumoasă, costumele sunt luxoase, poartă chiar extrem de luxoase, încât fac impresie desagreabilă, o impresie parvenit.

În tot cazul, pentru amatorii de sentimentalism dulceag și lacrimogen, filmul e potrivit.

Sportive

Duminică, 8 curent din cauza timpului nefavorabil, nu s'au disputat decât următoarele două matchuri pentrucampionat:

1. A.M.E.F.A.—C.A.A. 7:0 (2:0)

2. S.G.A.—Unirea 1:1 (1:1)

În urma acestor matchuri tabloul campionatelor s'a schimbat astfel:

1. Gloria C.F.R. 8 6 2 — 36 11
2. A.M.F.A. 9 6 2 1 33 11
3. Olimpia 8 4 3 1 23 11
4. C.A.A. 9 3 3 3 12 12
5. S.G.A. 9 3 3 3 18 21
6. Tricolor 8 3 2 3 18 21
7. Unirea 9 — 2 7 11 32
8. Voința 8 — 1 7 9 32

În atențiunea Publicului Consumator în timp de criză cruțati banul, economizati enorm, cumpărând produsele Aradului, mat, cele mai selecte din România, unica casă română în Arad, în alimente producem: Unt la „Teschen”, Brânză a „Liplau” Casăcavaluri și brânzeturi naționale și Elvețiene, Franceze, Italiene, Austriace. Cehe și Ungare, cu 30% mai estia sa ori nu în Arad. Incercați și vă convingeți.

Cumpărăm: Lapte prima, Unturi de gătit, Caș de oale în orice cantitate. „Aromat” Fabrică și Magazin special de Brânzeturi și alimente. Centrala: Calea Banatului 3. Filială: Str. Alexandri 5.

Cititori, răspândiți
„Aradul”